

Krywan Tomasz, Płatność gotówką wykluczy ujęcie wydatku w kosztach – zmiany w PIT oraz CIT od dnia 1 stycznia 2017 r.

Opublikowano: ABC
Status: aktualny

Krywan Tomasz, Płatność gotówką wykluczy ujęcie wydatku w kosztach – zmiany w PIT oraz CIT od dnia 1 stycznia 2017 r.

Streszczenie

Od 1 stycznia 2017 r. przy transakcjach, w których stronami są przedsiębiorcy, będzie obowiązywał limit 15.000 zł dla płatności gotówkowych, a te powyżej wskazanej kwoty będą musiały być dokonywane za pośrednictwem rachunku bankowego. Naruszenie tego obowiązku spowoduje, że płatność nie będzie zaliczana do kosztów uzyskania przychodu.

1. Wstęp

Przepisy art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej – dalej u.s.d.g., określają obowiązek dokonywania i przyjmowania płatności za pośrednictwem rachunku bankowego. Obowiązek ten obejmuje dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą, gdy:

- 1) stroną transakcji, z której wynika płatność, jest inny przedsiębiorca oraz
- 2) jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza równowartość 15.000 euro przeliczonych na złote według średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym dokonano transakcji.

Naruszanie tego obowiązku w zasadzie nie jest zagrożone żadną sankcją. Jediną negatywną konsekwencją takiego postępowania jest wyłączenie możliwości skracania terminu zwrotu VAT (tj. nadwyżki podatku naliczonego nad należnym) do 25 dni (zob. art. 87 ust. 6 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług). Nie ma natomiast przeszkód, aby płatności dokonywane z naruszeniem obowiązku określonego w art. 22 u.s.d.g. były zaliczane do podatkowych kosztów uzyskania przychodów.

2. Skutki w PIT oraz CIT -koszty uzyskania przychodu

Wskazana na wstępie ustawa przewiduje zmianę tego stanu rzeczy poprzez dodanie przepisów wyłączających możliwość zaliczania do kosztów uzyskania przychodów płatności dokonanych z naruszeniem obowiązku określonego w art. 22 u.s.d.g. Towarzyszy temu obniżenie – z równowartości 15.000 euro (czyli obecnie ponad 60.000 zł) do 15.000 zł - limitu wartości transakcji obligującego do – w przypadkach, gdy stronami transakcji są przedsiębiorcy – ich dokonywania za pośrednictwem rachunku bankowego oraz przepisy

wyłączające możliwość zaliczania do kosztów uzyskania przychodów płatności dokonanych z naruszeniem tego obowiązku (zob. nowe brzmienie art. 22 ust. 1 pkt 2 u.s.d.g.).

Obniżenie limitu wartości transakcji obligującego do ich dokonywania za pośrednictwem rachunku bankowego	
Do końca 2016 r.	Od 1 stycznia 2017 r.
Obecnie obowiązek dokonywania transakcji za pośrednictwem rachunku bankowego istnieje, jeżeli stronami transakcji są przedsiębiorcy, a jednorazowa wartość transakcji przekracza równowartość 15.000 euro .	Od dnia 1 stycznia 2017 r. obowiązek dokonywania transakcji za pośrednictwem rachunku bankowego ma istnieć, jeżeli stronami transakcji są przedsiębiorcy, a jednorazowa wartość transakcji przekracza równowartość 15.000 zł .

Wspomnianymi przepisami wyłączającymi możliwość zaliczania do kosztów uzyskania przychodów płatności dokonanych z naruszeniem obowiązku określonego w art. 22 u.s.d.g. mają być przepisy art. 22p ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych - dalej u.p.d.o.f., oraz art. 15d ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych - dalej u.p.d.o.p. I tak z art. 22p ust. 1 u.p.d.o.f. oraz art. 15d ust. 1 u.p.d.o.p. wynikać ma, że podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą nie zaliczają do kosztów uzyskania przychodów kosztu w tej części, w jakiej kwota płatności dotycząca transakcji określonej w art. 22 u.s.d.g. została dokonana bez pośrednictwa rachunku płatniczego.

Wyłączenie możliwości zaliczania do kosztów uzyskania przychodów płatności dokonanych z naruszeniem obowiązku dokonywania za pośrednictwem rachunku bankowego	
Do końca 2016 r.	Od dnia 1 stycznia 2017 r.
Płatności dokonane z naruszeniem obowiązku dokonywania za pośrednictwem rachunku bankowego mogą być zaliczane do kosztów uzyskania przychodów.	Od dnia 1 stycznia 2017 r. płatności dokonywane z naruszeniem obowiązku dokonywania za pośrednictwem rachunku płatniczego nie będą mogły być zaliczane do kosztów uzyskania przychodów.

Przykład 1

W lutym 2017 r. osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą kupi towary handlowe za łączną kwotę 98.000 zł płacąc za ich nabycie gotówką. Koszty zakupu tych towarów osoba ta nie będzie mogła zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów.

Należy przy tym zauważyć, że do kosztów uzyskania przychodów mogą być, co do zasady, zaliczane kwoty jeszcze niezapłacone. Do takich przypadków nawiązywać mają art. 22p ust. 2 u.p.d.o.f. oraz art. 15d ust. 2 u.p.d.o.p. Ma z nich wynikać, że w przypadku zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów kosztu w tej części, w jakiej płatność dotycząca transakcji określonej w art. 22 u.s.d.g. została dokonana bez pośrednictwa rachunku płatniczego, podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą:

- 1) zmniejszają koszty uzyskania przychodów albo

- 2) zwiększają przychody - w przypadku braku możliwości zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów – w miesiącu, w którym została dokonana płatność bez pośrednictwa rachunku płatniczego.

Obowiązek zmniejszania kosztów uzyskania przychodów (względnie zwiększania przychodów) o zaliczone do kosztów uzyskania przychodów kwoty płatności dokonanych z naruszeniem obowiązku dokonywania za pośrednictwem rachunku bankowego	
Do końca 2016 r.	Od 1 stycznia 2017 r.
Obecnie przepisy nie przewidują obowiązku zmniejszania kosztów uzyskania przychodów (względnie zwiększania przychodów) o zaliczone do kosztów uzyskania przychodów kwoty płatności dokonanych z naruszeniem obowiązku dokonywania za pośrednictwem rachunku bankowego.	Od dnia 1 stycznia 2017 r. podatnicy będą obowiązani zmniejszać koszty uzyskania przychodów (względnie zwiększać przychody) o zaliczone do kosztów uzyskania przychodów kwoty płatności dokonanych z naruszeniem obowiązku dokonywania za pośrednictwem rachunku bankowego.

Przykład 2

Wróćmy do poprzedniego przykładu i załóżmy, że za nabyte w lutym 2017 r. towary osoba fizyczna zapłaci gotówką dopiero w maju 2017 r. W takim przypadku osoba ta koszt zakupu towarów handlowych będzie mogła zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów lutego 2017 r., lecz w maju 2017 r. stanie się obowiązana do zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów o 98.000 zł. Jeżeli koszty uzyskania przychodów maja 2017 r. będą u tej osoby niższe od 98.000 zł, różnicę (tj. różnicę między 98.000 zł a kosztami uzyskania przychodów maja 2017 r.) osoba fizyczna, o której mowa, będzie obowiązana zaliczyć do przychodów maja 2017 r.

3. Skutki w PIT oraz CIT - amortyzacja

Wskazane przepisy mają być stosowane odpowiednio w przypadkach nabycia lub wytworzenia środków trwałych albo nabycia wartości niematerialnych i prawnych (zob. art. 22p ust. 3 pkt 1 u.p.d.o.f. oraz art. 15d ust. 3 pkt 1 u.p.d.o.p.). Oznacza to, że w zakresie w jakim na wartość początkową środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych składać się będą płatności dokonane z naruszeniem obowiązku określonego w art. 22 u.s.d.g.:

- 1) odpisy amortyzacyjne nie będą mogły być zaliczane do kosztów uzyskania przychodów – w przypadku odpisów amortyzacyjnych dokonywanych po dokonaniu płatności,
- 2) podatnicy będą obowiązani zmniejszać koszty uzyskania przychodów (względnie zwiększać przychody) o kwoty zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów odpisów amortyzacyjnych – w przypadku odpisów amortyzacyjnych dokonanych i zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów przed dokonaniem płatności.

Odpowiednie stosowanie przepisów do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
--

Do dnia 31 grudnia 2016 r.	Od dnia 1 stycznia 2017 r.
Obecnie odpisy amortyzacyjne w zakresie w jakim na wartość początkową środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych składają się płatności dokonane z naruszeniem obowiązku dokonywania za pośrednictwem rachunku bankowego mogą być zaliczane do kosztów uzyskania przychodów na zasadach ogólnych.	Od dnia 1 stycznia 2017 r. odpisy amortyzacyjne w zakresie w jakim na wartość początkową środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych składają się płatności dokonane z naruszeniem obowiązku dokonywania za pośrednictwem rachunku bankowego nie będą stanowić kosztów uzyskania przychodów, zaś w zakresie takich odpisów już zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów konieczne ma być zmniejszenie kosztów uzyskania przychodów lub zwiększenie przychodów.

4. Stosowanie przepisów po likwidacji działalności lub zmianie formy opodatkowania

Przepisy art. 22p ust. 1 i 2 u.p.d.o.f. oraz art. 15b ust. 1 i 2 u.p.d.o.p. mają być również stosowane odpowiednio w przypadku dokonania płatności po:

- 1) likwidacji pozarolniczej działalności gospodarczej,
- 2) zmianie formy opodatkowania na zryczałtowaną (np. ryczałt od przychodów ewidencjonowanych lub podatek tonażowy).

W przypadkach takich zmniejszenie kosztów uzyskania przychodów lub zwiększenie przychodów następować ma za rok podatkowy, w którym nastąpiła likwidacja tej działalności gospodarczej albo za rok podatkowy poprzedzający rok podatkowy, w którym nastąpiła zmiana formy opodatkowania (zob. art. 22p ust. 3 pkt 2 u.p.d.o.f. oraz art. 15d ust. 3 pkt 2 u.p.d.o.p.).

Pamiętaj!

Obowiązek zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów lub zwiększenia przychodów ma istnieć również w przypadkach, gdy płatność z naruszeniem przepisów u.s.d.g. zostanie dokonana po likwidacji pozarolniczej działalności gospodarczej oraz po zmianie formy opodatkowania na zryczałtowaną. W przypadkach takich zmniejszenia/zwiększenia mają być dokonywane wstecznie.

5. Skutki w PIT oraz CIT – zakres obowiązywania przepisów

Wskazane przepisy mają mieć, co do zasady, zastosowanie do płatności dokonywanych w roku podatkowym rozpoczynającym się po dniu 31 grudnia 2016 r. (zob. art. 4 ust. 1 ustawy nowelizującej). Wyjątki od tej zasady mają dotyczyć:

- 1) płatności wynikających z transakcji zawartych przed dniem 1 stycznia 2017 r. ponad obecnie obowiązujący limit w wysokości równowartości 15.000 euro (zob. art. 4 ust. 2 ustawy nowelizującej),
- 2) płatności dotyczących kosztów zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów przed dniem 1 stycznia 2017 r. (zob. art. 4 ust. 3 ustawy nowelizującej); oznacza to, że

– jak czytamy w uzasadnieniu projektu tej ustawy – „*nowych zasad związanych z korektą nie stosowałyby się do płatności dotyczących kosztów zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów przed dniem wejście w życie niniejszej ustawy*”.

Pamiętaj!

Omawiane przepisy, co do zasady mają mieć zastosowanie do płatności dokonywanych w roku podatkowym rozpoczynającym się po dniu 31 grudnia 2016 r.

6. Wejście w życie

Omawiana ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. (zob. art. 6 ustawy nowelizującej).